

Tomasz Białobrzeski

Doktorat p. mgr Marty Wronowskiej

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 59/1, 201-203

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Doktorat p. mgr Marty Wronowskiej

Dnia 12 stycznia 2015 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej p. mgr Marty Wronowskiej. Doktorantka przedłożyła Radzie Wydziału rozprawę pt. „Przedawnienie w kanonicznym prawie karnym”. Praca doktorska została napisana na wspomnianym Wydziale pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Wiesława Kiwiora. Recenzentami rozprawy byli ks. prof. UWM dr hab. Lucjan Świto oraz ks. prof. UKSW dr hab. Marek Saj.

Bodźcem do podjęcia wskazanego tematu – jak zaznaczyła Autorka we wstępie swojej rozprawy doktorskiej – był brak monografii, która ukazałaby aktualny stan prawny dotyczący przedawnienia w kanonicznym prawie karnym i związanych z nim instytucji. Z racji na znikome zainteresowanie wśród kanonistów, temat ten wydał się godny zainteresowania z naukowego punktu widzenia, a z uwagi na brak uregulowań niektórych kwestii, dało to możliwość wyciągnięcia wniosków oraz zaproponowanie wprowadzenia odpowiednich zmian w ustawodawstwie kościelnym. Przedawnienie w prawie karnym pojawiło się dopiero pod koniec XIX wieku, choć swoimi korzeniami sięga prawa rzymskiego. W doktrynie instytucja ta podejmowana była w związku z wydawaniem kolejnych komentarzy do Kodeksu Prawa Kanonicznego. Dopiero wydanie *Sacramentorum Sanctitatis tutela* w dniu 30 kwietnia 2001 roku spowodowało, iż przedawnienie oraz powiązane z nim instytucje stały się przedmiotem poważniejszego zainteresowania kanonistów, którzy badali ten temat oraz wskazali na brak uregulowania niektórych kwestii przez ustawodawcę, co w konsekwencji prowadzi do rozbieżności stanowisk wśród kanonistów i różnej interpretacji przepisów kanonicznego prawa karnego.

Przedłożona dysertacja składa się z następujących części: wykaz skrótów (s. 6), wprowadzenie (s. 7-9), cztery rozdziały merytoryczne podzielone na punkty i podpunkty (s. 10-162), zakończenie (s. 163-168), bibliografia (s. 169-190).

We wstępie Autorka publikacji określiła przedmiot swoich badań naukowych, uzasadniając wybór podjętej problematyki oraz stan badań w tym zakresie. Określiła ponadto bazę źródłową i pomocniczą rozprawy, opisała jej strukturę oraz wskazała zastosowane metody badawcze.

Pierwszy rozdział nosi tytuł „Przestępstwo i kara” (s. 10-63) i składa się z dwóch części. W pierwszej, poświęconej przestępstwu, Autorka podała definicję oraz wymieniła jego istotne elementy. Dokonała rozróżnienia na obiektywne elementy przestępstwa (materialny, formalny i legalny); oraz subiektywne, wśród których wymieniła źródła poczytalności (wina umyślna i nieumyślna) i okoliczności, które ją modyfikują. Odrębne zagadnienie stanowią stadia przestępstwa, do których należą usiłowanie przestępstwa i współudział w jego popełnieniu. W części drugiej, poświęconej karze, Autorka podała jej pojęcie, cel oraz rodzaje (kary poprawcze, ekspiacyjne i środki karne). Szczegółowe przedstawienie pojęcia przestępstwa i kary w pierwszym rozdziale stało się fundamentem do dalszych rozważaniach dotyczących instytucji przedawnienia. Przedstawione w tym rozdziale rozważania prezentują szerokie spektrum poglądów na przestępstwo i karę w kanonicznym prawie karnym.

W rozdziale drugim ukazany został „Zarys historii przedawnienia w prawie karnym i przesłanki przedawnienia kanonicznego” (s. 64-99). Autorka odwołała się w tym rozdziale do prawa karnego pozakościelnego oraz prawa kanonicznego (Dekret Lubelski, Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 i 1983 roku). Przedstawiła ponadto koncepcję, przesłanki (kan. 197-198 KPK) i bieg przedawnienia.

„Przedawnienie skargi kryminalnej i przedawnienie wykonania kary” zostało omówione w trzecim rozdziale rozprawy doktorskiej (s. 100-144). Najobszerniejsza część tego rozdziału poświęcona jest przedawnieniu skargi kryminalnej i obejmuje zagadnienie czasookresu przedawnienia oraz jego obliczania, ponadto Autorka omówiła przerwanie i zawieszenie biegu przedawnienia skargi kryminalnej.

Czwarty i ostatni rozdział dysertacji został zatytułowany „Przedawnienie skargi o naprawienie szkody spowodowanej przestępstwem” (s. 145-162). W tekście podzielonym na dwie części, Autorka zreferowała obowiązek naprawienia szkody i przedawnienie skargi w tym zakresie.

Każdy z czterech rozdziałów zawiera podsumowanie, w którym są zawarte wnioski z przeprowadzonych badań. Zakończenie (s. 163-168) zamieszczone na końcu rozprawy doktorskiej zawiera syntezę przeprowadzonych badań oraz wnioski *de lege ferenda*.

Na końcu swojego dzieła Autorka zamieściła bibliografię, w której uwzględniła źródła teologiczne i kanoniczne, takie jak prawo kodeksowe Kościoła łacińskiego, Pismo Święte, Katechizm Kościoła katolickiego, dokumenty papieskie i dykasterii watykańskich. Ze źródeł prawa polskiego wykorzystała między innymi kodeks cywilny i karny oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego. Poza wyżej wymienionymi źródłami Autorka uwzględniła również przedmiotową literaturę.

Obydwaj recenzenci dysertacji wskazali tak pozytywne, jak i negatywne jej walory. W końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawom doktorskim, tak pod względem merytorycznym, jak i formalnym. Podkreślili też, że Autorka dobrze zrealizowała postawione sobie zadanie badawcze.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy rozprawom doktorskim, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony nadała p. mgr Marcie Wronowskiej stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Tomasz Białobrzeski
Wydział Prawa Kanonicznego UKSW